

jednotlivce, nevztahují se předpisy § 19 zák. č. 44/33 ve znění čl. I vl. nař. z 22. prosince 1934, č. 261 Sb. z. a n., a vl. nař. z 11. prosince 1936, č. 303 Sb. z. a n.

Štěpina.

Aplikace vl. nař. č. 238/35 Sb. z. a n. v řízení knihovním, sporném a exekučním.

Vládní vyhlášky č. 59/1933 a čís. 238/1935 Sb. z. a n., kterými má býti zabráněno národohospodářským škodám způsobeným vymáháním nepřiměřených úroků, má povahu kogentní. Soud musí tedy i z úřadu k zachování předpisů jimi stanovených přihlížeti.

V praxi jest tato zásada téměř všeobecně uznávána, zejména v řízení exekučním. V řízení sporném mívají soudy při vydávání rozsudků pro zmeškání pochybnosti, vzhledem k ustanovení § 396 c. ř. s., avšak neprávem. Soud má pokládati přednesení dostavivší se strany o skutkových okolnostech, ku předmětu právní rozepře se vztahující, sice za pravdivé, ale na základě těchto skutkových okolností rozhodnouti dle zákona, nikoli proti zákonu, i když dostavivší se strana tvrdí, že měla smluveny úroky a příslušenství vyšší než jak stanoveny jsou cit. vládní vyhláškami.

V řízení knihovním ovšem — de lege lata — nelze než vyhověti žádostem o vklad práva zástavního pro úroky a vedlejší závazky, třeba by převyšovaly výši dovolenou podle cit. vyhlášek, a to z těchto důvodů:

Knihovní soud jest oprávněn zkoumati pouze formální platnost listin a zda žádost vyhovuje § 94 knih. zák., není však oprávněn zkoumati, zda vkladní listiny i s hlediska hmotného práva jsou platné a závazné (Váž. č. 6235). Knihovní soud nesmí také knihovní žádost sám doplňovati (§ 85 knih. zák.). Neúčinnost, resp. neplatnost úmluv stran úroků nutno

uplatňovati v řízení sporném, případně exekučním. Nezáleží tedy na formě knihovního zápisu zástavního práva, neboť při realizaci může věřitel obdržeti jen zákonné úroky a příslušenství, i když nikdo výši úroků a příslušenství neodporuje.

Frydrych.

Jak musí postupovati nearijci, svěřují-li v Sudetském území právní zastoupení advokátům.

K poznámce na str. 75 2. čísla tohoto ročníku dodáváme ještě:

Podle nejnovější praxe vyžaduje se, aby i právnické osoby, které mezi svými zákonnými zástupci (zejména akciové společnosti ve svém představenstvu) mají nearijce, postupovaly stejným způsobem jako nearijci. Sudetští advokáti totiž přijímají zastupování i substituci jenom tehdy, není-li pochybnosti, že jsou všichni arijci. Poněvadž takových právnických osob v oboru průmyslu a obchodu u nás bude patrně poskrovnu, musí se prakticky vždycky žádati o přidělení sudetoněmeckého advokáta. Naproti tomu však vyskytly se případy, že odůvodněným žádostem, aby byl přidělen dle § 10 adv. ř. právě určitý advokát, který do věci jest již zasvěcen, bylo vyhověno, a tím umožněno, aby jako zástupce fungoval advokát zvolený.

Opatrnost při přiznání k dani z obratu u advokátů.

Jak stanoví § 9/1 zák. o dani z obratu, vyměřuje se daň z »úplaty za dodávku nebo za zdanitelný výkon. Úplatou je vše, co nabyvatel musí vynaložiti, aby nabytí dodaného předmětu nebo výkonu, kromě daně, kterou podle tohoto zákona z této dodávky nebo výkonu jest zapraviti«, tedy kromě daně z obratu a daně přepychové.

Během doby vyvinul se zvyk úřadů a komentátorů, pokládati tuto zásadu za jasnou a nepřipouštějící pochyb. Z judikatury Nejv. správ. soudu však uvidíme, že tomu tak není.

V nejsměrodatnějším komentáři k zákonu o dani z obratu od Novotného a Kurfürsta, Praha 1936, str. 122—125, se zdůrazňuje:

Daně a dávky, vybírané při dodávce nebo výkonu, jsou součástí úplaty. Sem spadají daně, dávky a poplatky vybírané státem (zejména daně spotřební a obchodové), svazky územní samosprávy (zejména obecní, okresní a zemské daně a dávky) nebo i jinými veřejnoprávními korporacemi. Součástí úplaty je tedy na př. daň z uhlí u důlního podniku, daň z minerálních olejů u výrobce olejů, daň z elektrických zdrojů záření u výrobce žárovek, daň z jízdného u podnikatele autobusové dopravy...

S tímto názorem komentátorů však nejsou v souhlasu důležité nálezy Nejv. správ. soudu, uveřejněné ve sbírce Bohuslavově ve věcech finančních pod č. 8971/38 a 8972/38 pokud jde o daň z jízdného. Komentář sám odvolává se na nálezy Bohuslav F. 4423 a 6379, týkající se obecní dávky ze zábav u podnikatelů zábav. Dle nich musí býti dávka do úplaty zahrnutá zdaněna, poněvadž subjektem daně jest podnikatel zábavy. Komentář odvolává se též na nálezy 2971 a 2972, týkající se vybírání obecní dávky z elektrické energie nebo plynu, dle nichž majitel domu, vybírající dávku spolu s nájemným od nájemníků sám jest pouhým výběřčím této dávky pro obec, nikoliv však poplatným subjektem této dávky.

Než podle názoru N. s. s. jest tomu stejně s daní z jízdného podle § 38 zák. 198/1932, jakož i s daní z jízdného, vybíranou podle § 25 zák. 116/1927.

Nejv. správ. soud ve svých rozhodnutích Bohuslav F. 8971 a 8972 vyložil:

»Podle shodně znějícího ustanovení § 9/1, věty 1. a 2. vyměřuje se daň z úplaty za dodávku nebo za zdanitelný výkon. Úplatou je vše, co nabyvatel musil vynaložiti, aby nabytl dodaného předmětu nebo výkonu, kromě daně, kterou podle tohoto zákona z této dodávky nebo výkonu jest zapraviti. Z uvedeného jde, že předmětem daně je jenom to, co nabyvatel platí dodavateli za dodávku nebo výkon. Uvádí-li pak toto ustanovení, že úplatou jest i to, co zaplatil nabyvatel na dávce, vybírané při dodávce nebo výkonu, může míti na mysli pouze to, co dodavatel, plně svou dávkovou povinnost, sám vynaložil na dávku a pak přesunutím dávky vlastním jménem od dodavatele požaduje, neboť z ustanovení, že úplatou je vše, co nabyvatel musil vynaložiti, aby nabytl dodaného předmětu nebo výkonu, kromě daně, kterou z této dodávky nebo výkonu jest zapraviti, plyne, že základ daně tvoří tu vše, co nabyvatel musil zaplatiti dodavateli, aby nabytl dodaného předmětu nebo výkonu, nikoliv však také to, co dodavatel u příležitosti oné úplaty za dodávku nebo výkon od nabyvatele vybírá, nikoliv pro sebe, nýbrž pro subjekty jiné, na př. stát, silniční fond a co nabyvatel mu odevzdává, plně vlastní svou dávkovou povinnost za tím účelem, aby to příslušným subjektům za něho odvedl.

O dávku dodavatelem placenou a na dodavatele přenesenou však v daném případě nejde, neboť podle § 40 zák. č. 198/1932 Sb. z. a n., stejně jako podle § 25/3 zák. č. 116/27 postihuje daň z jízdného osoby povinné placením jízdného.

Vlastníci motorových vozidel, resp. jejich provozovatelé tuto daň jen vybírají a státní pokladně odvádějí. Není tedy subjektem povinným k placení dávky majitel motorových vozidel, nýbrž osoba platící jízdné, provozovatel autobusové dopravy ji jen v zájmu zjednodušení manipulace pro státní pokladnu vybírá. To co cestující platí provozovatelé autobusové dopravy, není tedy veskrze úplatou za jízdu, nýbrž částečně státní dávkou, vybíranou prostřednictvím provozovatelů autobusové dopravy, resp. majitelů motorových vozidel.

Nepatří tudíž částky, přijaté stěžovatelem jako dávka z jízdného, do vyměřovacího základu pro daň z obratu.«

Máme za to, že toto stanovisko N. s. s. jest nutno vítati a že je v zájmu poplatníků, aby dobře rozlišovali případy, kde do úplaty za dodávku nebo výkon musí býti nějaký výdaj za úřední úkon zahrnut a kde nikoliv. Věc jest zejména důležitá pro advo-

káty, kteří zásadně mají za to a ve svých přiznáních sami to fisku nabízejí, že i to, co přijmou na úplatě za režii, manipulaci a pod., i všechny částky, které přijmou na kolky (t. j. s tím, aby zaplatili za svého klienta kolky, nikoliv aby si částky ponechali), jest nutno zahrnouti do úplaty a podrobiti dani z obratu. Mnohdy půjde o položky nepatrné, avšak kolky, činí-li několik desítek tisíc Kč za rok, mohou za několik let znamenati citelnou ztrátu na dani.

Máme proto za to, že, je-li nová praxe prosaditelná, nemělo by chyběti na pokusech prosaditi ji. Pro soudní poplatky platí totiž podle § 8 cís. nař. 278/1915, že »stranu stihá platební povinnost«, kdežto v § 9 se mluví jen o »ručení za zkrácený poplatek« u zmocněnců stran. Ať vykládáme tento předpis z kteréhokoliv hlediska, vždy dojdeme k názoru, že advokáti jsou »výběřícími« soudních poplatků pro stát. Advokáti mají přece nárok na to, aby dostali úplatu za sepsání podání i když je nepodají. Nárok na náhradu soudních poplatků proti protistraně má strana sama (podle rakouského c. ř. s.) a ne advokát, nerozhoduje proto, že v seznamu útrat, předloženém k soudní úpravě, nejsou kolky odděleně účtovány. Bude tedy záležití především na tom, jaký právní vztah mezi stranou a advokátem je a jaké výdaje na poplatcích budou hrazeny a vyúčtovány. Je za-

jisté přípustno, aby advokát účtoval straně v této formě:

a) na honoráři	Kč 10.000.—
b) na manipulacích, čistopisech atd.	» 1.000.—

na to placeno Kč 5.000.—,	
z toho za Vás zapraveny .	Kč 11.000.—
soudní kolky a poplatky Kč 1.250.—, zbývá .	» 3.750.—

takže po odečtení Vaší platby na honorář a manipulaci zbývá Váš závazek . . .	Kč 7.250.—
---	------------

Při takovém vyúčtování mezi advokátem a jeho klientem bude nejen mezi nimi, ale i před úřadem jasno, že advokát jest výběřčím pro stát, i kdyžby úřad byl názoru, že nestačí předpis c. ř. s. Doporučujeme, přesvědčiti se vždy o znění těch kterých norem, poplatkovou povinnost ukládajících. Z nich musí býti vždy zřejmo, kdy osoba, které se úplaty dostává za dodávku nebo výkon, byla povinná (§ 9/1 zák. o dani z obratu, byla subjektem dávky) dávku zaplatiti sama za sebe a když byla pouhým výběřčím, který dávku od povinného subjektu pouze vybíral a státu odváděl.

Z §§ 74 a 77 zák. o dani z jízdného z r. 1935 plyne, že nová úprava daně z jízdného za hromadnou dopravu osob zachovala staré zásady a ani nový zákon č. 356/1938 nezměnil v neprospěch poplatníků normu, danou § 9, odst. 1 zák. o dani z obratu.

Autoři článků v tomto čísle.

Univ. doc. a sekretář kab. kanceláře presidenta republiky JUDr. Josef Kliment, *sekretář nejv. správ. soudu* JUDr. Bohuslav Stuchlý, *advokát v Praze* JUDr. Egon Schwebel, *soud. rada* JUDr. Ladislav Hlavatý, *rada min. financí* JUDr. Josef Leipeřt, *rada min. financí* JUDr. Josef Bělík, *rada min. spravedlnosti* JUDr. Jaroslav Štěpina, *advokát* JUDr. Emil Margulies, *advokát* JUDr. František Oswald, *s. rada* JUDr. Josef Frydrych.